T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019 / 609
KARAR NO : 2019 / 814
KARAR TR : 23.12.2019

ÖZET: Davacıların hissedar olduğu taşınmazın imar planında yol ve yeşil alanda kalmasına rağmen bugüne kadar kamulaştırılmadığından bahisle kamulaştırma/tazminat bedelinin ödenmesi istemiyle açılan davanın, taşınmaza fiilen el atıldığına ilişkin bilgi bulunmadığı hususu da gözetildiğinde; İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı/davacılar : İdari yargıda: R. O.N. ve diğ.
Vekilleri : Av. O. S., Av. O. P., Av. S. H.
Davalı : İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av. D. C., Av. Ö.A. E.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkili R. O. N.'ın 2/4 hissedar olduğu İzmir ili, Bornova İlçesi, Ergene Mahallesinde bulunan, tapuda; Bornova 1, Bölge, 30 pafta, 257 ada, 1 parselde kayıtlı 4.682 m2 yüzölçümlü tarla vasıflı taşınmazın, yirmi yılı aşkın süredir 1 / 1000 ölçekli uygulama imar plânlarında yol ve yeşil alanda kaldığını; davalı idarece yapılan beş yıllık İmar Planlarında ve son olarak 2005 - 2010 yıllarını kapsayan 7. beş yıllık imar plânında rekreasyon alanı kamulaştırma programına konulan bu taşınmazın amacına uygun kullanım için kamulaştırılmadığı gibi, uygulama imar plânında herhangi bir değişiklik de yapılmadığını; bu durum karşısında davalı Belediyeye 07.11.2012 tarihli dilekçe ile başvurarak; yapılan İmar Plânlarıyla müvekkilinin taşınmazı üzerinde tasarrufunun engellendiği, bu durumun Hukuk Devletinde kişinin hak ve özgürlükleri ile kamu yararı arasında bulunması gereken dengeyi bozduğu gibi hukuk güvenliğini de yok ettiği, İdarenin bu tutumuyla taşınmaza fiilen el atılmasa da kamulaştırmasız el atma olgusunun gerçekleştiği açıklanarak, müvekkilinin taşınmazının rayiç değerine uygun bir bedel (tazminat) ödenmesi, bu konuda uzlaşmaya gidilmek üzere bir gün talep edildiğini; davalı Belediyenin, verdiği 09.04.2013 tarihli ve 31072 sayılı cevapta "taşınmazın İmar Planına göre bir kısmı yol ve yeşil alanda kalması nedeni ile kamulaştırılmasına İzmir Büyükşehir Belediyesi Encümeninin 05.01.2012 tarihli ve 01.5 sayılı kararıyla karar verildiği ve taşınmazın kamulaştırılması ile ilgili uzlaşma

yapılan uzlaşma görüşmesinde anlaşmaya varılamadığını; Belediye Encümeninin taşınmazla ilgili istimlak kararı alması ile fiili el koyma olgusunun gerçekleştiğini, davalının 2942 sayılı Kanunun 10. maddesinde yer alan diğer işlemleri yerine getirmediğinden, aynı yasanın 6487 sayılı kanunun 21. maddesiyle değişik 6. maddesi gereğince işbu kamulaştırmasız el atılan taşınmaz bedelinin tesbiti davasını açmak zorunda kaldıklarını; taşınmazın konumu itibariyle çok değerli olduğunu; emsaller güncelleştirildiğinde taşınmazın değerinin asgari 5.140.000,00 TL.na ulaşacağını ifade ederek; müvekkilinin kamulaştırmasız el atma olgusu gerçekleşen taşınmazdaki 2/4 payına isabet 2.341 m2 yerinin değerinin, fazla çıkabilecek miktarı ayrıca talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla 5.140.000,00 TL. olarak tespiti ile tespit olunacak kamulaştırmasız el atma bedelinin dava tarihinden itibaren yürütülecek yasal faizi ile birlikte davalı Büyükşehir Belediyesinden tahsiline, taşınmazın davalı Belediye adına tesciline karar verilmesi istemiyle 9.7.2013 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 14.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 17.12.2013 gün ve E:2013/32, K:2013/184 sayı ile, dava dilekçesinin özetine yer verdikten sonra; "Davalı vekili süresi içinde vermiş olduğu dilekçesi ile; Dava konusu taşınmaza Belediyece fiilen el atılmadığını, aynı zamanda dava konusu taşınmazın 1243 m2'lik kısmının yola dönüştürüldüğü ve bu kısmın İzmir 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2007/47-249 E-K sayılı kararıyla yol olarak terkinin sağlandığı ve el atılan kısmı için davacılara tazminat ödendiği, yine dava konusu taşınmaza ilişkin İzmir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2011/531 Esas - 2013/59 Karar sayılı dosyada yer alan bilirkişi raporunda da dava konusu taşınmazda başka bir fiili el atmadan söz edilemeyeceğinin belirtildiğini ve bu nedenle açılan davanın reddini, ayrıca görevli yargı yolunun İdari Yargı olduğundan davanın usulden reddini talep etmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 09/04/2012 tarih 2011/238 Esas - 2012/63 Karar ve 2012/41 Esas - 2012/77 Sayılı Kararlarında fiili el atmanın bulunmadığı durumlarda İdari Yargı yerine görevli bulunduğuna oy birliği ile karar verildiği; uygulama ve öğretide idarelerin hizmetlerin yürütülmesi sırasında tek yargının irade açıklamaları ile kamu hukuku esaslarına dayanılarak ilgililerin hukuki durumlarını etkileyecek şekilde yaptıkları işlemler idari işlem, görev ve yetki alanlarına giren kurumlarda hukuka uygun olarak yaptıkları fiiller ile bu görevlere ilişkin hareketsiz kalmaları dahi idari

eylem olarak tanınmaktadır, somut olayda davalı idare tarafından imar planları gereğinin yerine getirilmeyip kamulaştırma da yapmadığı, taşınmaza fiilen de el atmadığı sabittir. Buna göre davalı idarenin icra yetkisinin hukuka aykırı olarak kullanma şeklinde nitelendirilebilecek fiili bir el atması söz konusu olmadığına göre 3194 Sayılı İmar Kanunun ilgili maddeleri uyarınca tek yanlı idari işlem ile düzenlenen imar planları ve bu planlarına dayanılarak yapılan işlemlerin idari niteliği taşıdığından söz konusu imar planlarının zamanında uygulamaya geçilmemesinin idari eylem olduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu itibar ile kamulaştırma işleminin zamanında yapılmamasından kaynaklanan idari işlem ve eylemden doğan zarara ilişkin uyuşmazlığı 2577 Sayılı idari Yargılama Usul Kanunun 2/1-b maddesinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından tam yargı davası şeklinde idari yargı yerinde dava açmaları gerektiğinden açılmış bulunan davanın yargı yolu nedeni ile HMK.'nun 114/1-b ve 115/2 maddesi gereğince dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-2577 Sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu hükümleri gereğince uyuşmazlığının İdari Yargıda çözümlenmesi gerektiğinden 6100 Sayılı HMK 114/1-b ve 115/2 maddesi gereğince davanın usulden REDDİNE(…)"karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 18.Hukuk Dairesince, 16.4.2015 gün ve E:2015/4191, K:2015/6180 sayı ile onanan karar kesinleşmiştir.

Davacılar vekili bu defa; İzmir 14. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtıkları davanın, görevsizlik kararı ile reddedilmesi üzerine, İzmir 4. İdare Mahkemesinde tam yargı davası açtıklarını, Mahkemenin, 21.09.2017 tarih ve E:2015/1193, K:2017/1460 sayılı kararıyla "2942 sayılı kanuna ek : 1 ve geçici 11 maddeleri gereğince 07.09.2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere beş yıllık süre tanınmış olması karşısında, bu aşamada hukuken davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığı sonucuna vararak "davanın esası hakkında karar verilmesine ver olmadığına" karar verdiğini; bu karar kesinleşmiş ise de, bu defa Anayasa Mahkemesince, 28.03.2018 tarihli ve E:2016 / 196 sayılı kararı ile 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.08.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanunun 34.cü maddesiyle eklenen geçici 11 nci maddesinin bir ve ikinci fikralarının iptaline karar verilmiş olduğundan, müvekkillerinin tasarrufu kısıtlanan taşınmazlarındaki mülkiyet hakkının bedel olarak tazminini dava etmek hakkının yeniden doğmuş bulunduğunu ifade ederek; müvekkilinin; davalı İzmir Büyükşehir Belediyesince kamulaştırmasız el atma olgusu gerçekleşen Bornova, Ergene Mahallesi, 257 ada, 1 parsel sayılı taşınmazdaki 2/4 payına isabet eden 2.341 m2 yerinin değerinin tespiti ile fazla çıkacak miktarı ayrıca talep ve dava haklarını saklı tutarak 8.750.000,00 TL. kamulaştırma bedelinin/tazminatın dava tarihinden itibaren yürütülecek yasal faizi ile birlikte davalı Belediyeden tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 3.İDARE MAHKEMESİ:18.7.2019 gün ve E:2018/1141 sayı ile, "(…)Belediyelerin 3194 sayılı İmar Kanunu 8. maddesi ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerekliği tartışmasızdır.

Öte yandan, idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Olayda, İzmir ili, Bornova ilçesi, Ergene Mahallesinde yer alan ve tapunun Bornova bölge, 30 pafta, 251 ada, 1 parselde kayıtlı taşınmazın 2/4 hissesine davacıların anneleri olan muris R. O.N.'dan intikalen malik oldukları, muris R. O.N. tarafından 08/07/2013 tarihli dilekçesi ile taşınmazın 20 yılı aşkın süredir 1/1000 ölçekli uygulama imar planında yol ve yeşil alanda kaldığı, aradan geçen uzun yıllardan bu yana İzmir Büyükşehir Belediyesince yapılan 5 yıllık imar planında ve son olarak 2005-2010 yıllarını kapsayan 7. 5 yıllık imar planında rekreasyon alanı kamulaştırma programına konulan bu taşınmazın amacına uygun kullanım için istimlak edilmediği gibi uygulama imar planında herhangi bir değişiklik de yapılmadığını, aradan geçen 20 yılı aşkın süredir imar planları gereğinin yerine getirilmediği ileri sürülerek kamulaştırmasız el atılan taşınmazın bedelinin tespitinin talep edilmek suretiyle İzmir 14. Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açıldığı. Mahkemenin 17/12/2013 tarih ve E:2013/32, K:2013/184 sayılı kararı ile davanın görev yönünden reddine karar verildiği ve bu kararın kesinleşmesi üzerine görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, aynı taşınmazın diğer paydaşı tarafından kamulaştırmasız el konulduğundan dolayı İzmir 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan dava sonucunda 21/06/2007 tarih ve E:2007/47, K:2007/249 sayılı kararı ile taşınmazın 1243 m2'lik kısmının tapusunun iptali ile yol olarak terkinine ve 447.243,83-TL'nin davacıya verilmesine karar verildiği anlaşılmış olup aynı taşınmazın diğer kısmına kamulaştırmasız el atıldığından bahisle kamulaştırma bedelinin tahsili istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde, önceki uyuşmazlığı çözümleyen adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu durumda, yukarıda yapılan açıklamalar uyarınca uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanı içerisinde bulunmadığı ve davanın önceki görevsizlik kararı veren İzmir 14. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin görev alanı içerisinde kaldığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dava dosyası ve ara kararı ile temin edilen İzmir 14. Asliye Hukuk Mahkemesi dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine,

uyuşmazlığın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinin bu konuda bir karar vermesine kadar geri bırakılmasına…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.12.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulduğu; adli ve idari yargı yerleri arasında her iki yargı yerinde ortak talep olan "İzmir il, Bornova ilçesi, Ergene Mahallesinde yer alan ve tapunun Bornova 1.bölge. 30 pafta, 257 ada, 1 parselde kayıtlı taşınmazın Uygulama İmar Planında yol ve yeşil alanda kalmasına rağmen bugüne kadar kamulaştırılmadığından bahisle fazlaya ilişkin hakların saklı kalması kaydıyla kamulaştırma/tazminat bedelinin yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemi yönünden" görev uyuşmazlığının doğduğu; idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıların hissedar olduğu taşınmazın imar planında yol ve yeşil alanda kalmasına rağmen bugüne kadar kamulaştırılmadığından bahisle fazlaya ilişkin hakların saklı kalması kaydıyla, adli yargı yerinde 5.140.000,00 TL.; idari yargı yerinde ise 8.750.000,00 TL. kamulaştırma/tazminat bedelinin yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Dava dosyalarının incelenmesinden; davacının, sonradan mirasçılarının ½ hissedar oldukları Bornova İlçesi, Ergene Mahallesi, 257 ada, 1 parseli de kapsayan alana ilişkin olarak ilk 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planının, İmar ve İskan Bakanlığı Planlama ve İmar Genel Müdürlüğünce 18.06.1979 tarihinde onandığı, taşınmazın, söz konusu planda kısmen " Yaya Yolları" kısmen "Meydanlar ve Spor Alanları" kısmen 'Konut Alanı' kullanımında kaldığı; Büyükşehir Belediye Meclisinin 18.11.1992 gün ve 05.249 Sayılı kararı ile uygun görülerek Başkanlıkça 19.01.1993 tarihinde onanan Bornova Rekreasyon Alanı belirlenmesine yönelik 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı değişikliğinde ise dava konusu parselin, kısmen plan değişikliği onama sınırı dışında kaldığı, kısmen "Konut Alanı' kısmen "Rekreasyon Alan Sınırı İçerisinde "İBŞB-Bornova Rekreasyon Alanı" olarak belirlendiği; İmar ve İskan Bakanlığı Planlama ve İmar Genel Müdürlüğünce 17.09.1980 tarihinde onaylanan ilk 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planında dava konusu parselin, kısmen " Yaya Yolları Ve Meydanlar (yeşil ve gezinti amaçlı yaya yolları, ticaret amaçlı yaya yolları ve meydanlar) (itfaiye, cankurtaran v.b gibi hizmetler ile bu yol üzerinden cephe alan parsellerin otopark giriş-çıkışı için yaya yolunun gerekli kısmından yararlanmak suretiyle belediyenin belirleyeceği saatlere göre geçişe müsaade edilir)', kısmen " Yeşil Alanlar (parklar, dinlenme alanları, çocuk bahçeleri, oyun alanları, fuar, lunapark, spor alanları kullanımında, kısmen plan onama sınırı dışına bırakıldığı; Kamulaştırma sınırlarının 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planındaki şekliyle korunmasına yönelik 1/1000 ölçekli Bornova Otoyol Geçişi Revizyon İmar Planı, Bornova Belediye Meclisinin 02.05.1997 gün ve 353 sayılı kararı ile uygun görülerek Büyükşehir Belediyesi Başkanlık Makamınca 07.10.1997 tarihinde onandığı; dava konusu taşınmazın davacılardan önceki malikleri olan İ. N.N., R. O. N., F. Y. A. tarafından 15.05.1997 tarihli dilekçe ile söz konusu parselin yeşil alanda kalması sebebiyle mağdur oldukları, 1/5000 ölçekli nazım imar planı kapsamında konunun irdelenerek mağduriyetlerinin giderilmesinin talep edildiği; söz konusu parsel ile birlikte Bornova ilçesi Ergene Mahallesi 257 ada 2 ve 14 parselleri de kapsayan alana ilişkin hazırlanan 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği önerisinin, Belediye Meclisinin 29.12.1999 gün ve 05/287 sayılı kararı ile uygun görülmediği; adli yargı yerinde davacı olup dava konusu parselin önceki maliki olan R. O. N. tarafından 07.11.2012 kayıt tarihli dilekçe ile kamulaştırma yapılması istemi ile davalı İdareye başvurulduğu; 05.01.2012 tarih, 01.5 sayılı Belediye Encümen kararı ile taşınmazın kamulaştırılması yönünde karar alındığı; taraflar arasında uzlaşma sağlanamadığından 25.04.2012 tarihli uzlaşmazlık tutanağı düzenlendiği; taşınmazın 1/2 maliki olan R. O. N. tarafından 257 ada, 1 sayılı parsel için kamulaştırmasız el atma iddiasıyla İzmir 14. Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açıldığı, yukarıda belirtildiği üzere; Mahkemece 17.12.2013 gün ve E:2013/32, K:2013/184 sayı ile yolu bakımından görevsizlik kararı verildiği, bu kararın kesinleştiği; bunun üzerine ilk olarak davacı R. O. N. tarafından idari yargı yerinde dava açıldığı; İzmir 4. İdare Mahkemesince; 21.09.2017 gün ve E:2015/1193, K: K:2017/1460 sayı ile, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 6745 sayılı Kanun'un 33. ve 34. maddeleri ile eklenen Geçici maddeler uyarınca davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği; istinaf yoluna başvurulması üzerine, İzmir Bölge İdare Mahkemesi 3. İdare Dava Dairesince, 29.12.2017 gün ve E:2017/1207, K:2017/980 sayı ile istinaf başvurularının reddine karar verildiği; temyiz istemi üzerine Danıştay 6.Dairesince 21.11.2018 gün ve E:2018/2524, K:2018/9587 sayı ile, kararın temyiz edilen kısmının onanmasına kesin olarak karar verildiği; bunun üzerine R.O. N.'ın varisleri: 1-N. A ve diğ.'nin vekilleri tarafından idari yargı yerinde; Anayasa Mahkemesince, 28.03.2018 tarihli ve E:2016 / 196 sayılı kararı ile 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.08.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanunun 34.cü maddesiyle eklenen geçici 11 nci maddesinin bir ve ikinci fıkralarının iptaline karar verilmiş olduğundan, davacıların tasarrufu kısıtlanan taşınmazlarındaki mülkiyet hakkının bedel olarak tazminini dava etmek hakkının yeniden doğmuş bulunduğu belirtilerek, davalı Belediyece kamulaştırmasız el atıldığı iddia edilen Bornova, Ergene Mahallesi, 257 ada, 1 parsel sayılı taşınmazdaki 2/4 payına isabet eden 2.341 m2 yerinin değerinin tespiti ile şimdilik 8.750.000,00 TL. kamulaştırma bedelinin/tazminatın faizi ile birlikte tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Öte yandan; dava konusu taşınmazın (2/4 oranında paydaş) diğer paydaşı olan Fatma Yıldız Aslan tarafından, taşınmaza kamulaştırmasız el konulduğundan bahisle açılan ve İzmir 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde görülen dava

sonucunda Mahkemece, 21/06/2007 gün ve E:2007/47, K:2007/249 sayı ile, ile taşınmazın 1243 m2'lik kısmının tapusunun iptali ile yol olarak terkinine ve 447.243,83-TL'nin davacıya verilmesine karar verildiği; temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 5.Hukuk Dairesince, 21.2.2008 gün ve E:2008/2048, K:2008/1751 sayı ile kararın onandığı; Karar düzeltme isteminin de aynı Dairece 26.5.2008 gün ve E:2008/6826, K:2008/6890 sayı ile reddedildiği anlaşılmış; dosya kapsamında ve imar planlarında gösterilen doğrultuda "davacıların taşınmazına" fiilen el atıldığına ilişkin bilgi veya belgeye rastlanılmamıştır.

Bu bilgi ve belgeler ışığında yapılan değerlendirme neticesinde, dava konusu taşınmazın diğer paydaşının açtığı kısım yönünden, İzmir 2. Asliye Hukuk Mahkemesince; 21/06/2007 gün ve E:2007/47, K:2007/249 sayı ile, ile taşınmazın 1243 m2'lik kısmının tapusunun iptali ile yol olarak terkinine ve 447.243,83-TL'nin davacıya verilmesine karar verildiği ve verilen kararın Yargıtay 5.Hukuk Dairesince onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Adli yargı yerince, taşınmazın fiilen el atılan kısmı bakımından esasa ilişkin olarak verilen kararın kesinleşmesiyle birlikte, artık bu yöndeki bir ihtilafin hüküm uyuşmazlığı hariç, Uyuşmazlık Mahkemesi önüne getirilebilmesine imkan olmadığından; bir şekilde hukuki çözüme kavuşturulmuş olan bu sorunun artık "hukuki el atma" hali bakımından belirleyici olması düşünülemez. Diğer bir deyişle, "kesin hükmün bağlayıcılığı" ilkesi gereğince artık taşınmazın bütünü bakımından bir değerlendirme değil, hukuki çözüme kavuşmuş kısım dikkate alınarak kalan kısım yönünden bir hukuki tespit ve değerlendirme yapılmalıdır. Davanın somutunda da, fiili el atılan kısım bakımından adli yargı yerince davanın kabul, iptal ve terkin şeklinde sonuçlandırıldığı ve bu hükmün kesinleştiği görüldüğünden ve taşınmazın kalan kısmı yönünden, imar planında kısmen yaya yolu, kısmen meydanlar ve spor alanları ve kısmen konut alanı olarak belirtilen hukuki el atma sözkonusu olduğundan; mevcut bu tespite göre sonuca gidilmelidir. Uyuşmazlık Mahkemesinin 26.10.2015 tarih ve E.2015/702, K.2015/707; 26.10.2015 tarih ve E.2015/708, K.2015/711; 28.09.2015 tarih ve E.2015/650, K.2015/654 sayılı kararları da bu doğrultudadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması" başlıklı 8. maddesinde; "Planların hazırlanmasında ve yürürlüğe konulmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur.

a) Bölge planları; sosyo - ekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri, faaliyetlerin ve alt yapıların dağılımını belirlemek üzere hazırlanacak bölge planlarını, gerekli gördüğü hallerde Devlet Planlama Teşkilatı yapar veya yaptırır.

b) İmar Planları; Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planından meydana gelir. Mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. Belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe girer. (Değişik dördüncü cümle: 8/8/2011- KHK-648/21 md.) Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığınca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi onbeş gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

Belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak planlar valilik veya ilgilisince yapılır veya yaptırılır. Valilikçe uygun görüldüğü takdirde onaylanarak yürürlüğe girer. (Değişik üçüncü cümle: 8/8/2011- KHK-648/21 md.) Onay tarihinden itibaren valilikçe tespit edilen ilan yerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. İtirazlar valiliğe yapılır, valilik itirazları ve planları onbeş gün içerisinde inceleyerek kesin karara bağlar.

Onaylanmış planlarda yapılacak değişiklikler de yukarıdaki usullere tabidir.

Kesinleşen imar planlarının bir kopyası, Bakanlığa gönderilir.

İmar planları alenidir. Bu aleniyeti sağlamak ilgili idarelerin görevidir. Belediye Başkanlığı ve mülki amirlikler, imar planının tamamını veya bir kısmını kopyalar veya kitapçıklar haline getirip çoğaltarak tespit edilecek ücret karşılığında isteyenlere verir.

c) (Ek: 3/7/2005 - 5403/25 md.) Tarım arazileri, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen izinler alınmadan tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere plânlanamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre; davacıların hissedarı olduğu taşınmazın imar planında yol ve yeşil alanda kalmasına rağmen bugüne kadar kamulaştırılmadığından bahisle fazlaya ilişkin hakların saklı kalması kaydıyla, adli yargı yerinde 5.140.000,00 TL.; idari yargı yerinde ise 8.750.000,00 TL. kamulaştırma/tazminat bedelinin yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılan ve hukuki el atmadan kaynaklanan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, taşınmazın imar planında "dere mutlak koruma alanı'nda kalması nedeniyle taşınmaz üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlanması nedenine dayalı olarak bir başka davacının Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde açtığı tazminat davasında, bu Mahkemece 4.11.1983 günlü, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Geçici 6 ncı maddesinin kimi fıkralarının iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine yapılan itiraz başvurusunda; Anayasa Mahkemesi 25.9.2013 tarih ve E: 2013/93, K: 2013/101 sayılı kararında "… Davacının mülkü üzerinde tasarruf etme hakkının kısıtlanması, idarenin bir eyleminden değil, idari bir işlem niteliğinde olduğu tartışmasız olan imar planından kaynaklanmaktadır. Olayda, idarenin fiili el koyma niteliği taşıyan bir eylemi henüz bulunmamakta, aksine kanunen yapması gereken kamulaştırma işlemlerini yapmamak biçiminde tezahür eden bir eylemsizliği söz konusudur. Öte yandan kamulaştırmasız el atmadan söz edilebilmesi için taşınmaz zilyetliğinin idareye geçmesi ve taşınmazın fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş olması gerekmektedir. Oysa, mahkemede görülen davaya konu olayda olduğu gibi imar kısıtlamaları'nda taşınmaz zilyetliği malikte kalmaya devam etmekte olup, yalnızca malikin ilgili mevzuattan kaynaklanan bazı kısıtlamalara maruz kalması söz konusu olmaktadır. Sonuç olarak, davacının taşınmazının imar planlarında " dere mutlak koruma alanı'nda bırakılması nedeniyle, tasarruf hakkının kısıtlanmasının kamulaştırmasız el atma sonucu olduğu ve tasarruf hakkının kısıtlanması sebebiyle doğan zararın ancak idari yargıda açılacak bir tam yargı davasına konu edilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Dolayısıyla bakılmakta olan dava, itiraz başvurusunda bulunan mahkemenin görev alanına girmemektedir. Nitekim, Anayasanın 158. maddesi ile, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkili kılınan Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrar bulmuş içtihatları da bu yöndedir…" gerekçesiyle, Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvurusu, başvuran mahkemenin yetkisizliği nedeniyle oybirliğiyle reddedilmiştir. Yine taşınmazı imar planında "spor alanı" olarak ayrılan davacının Asliye Hukuk Mahkemesinde açtığı tazminat davasında, davalı idarelerin görev itirazları nedeniyle Danıştay Başsavcılığınca çıkartılan olumlu görev uyuşmazlığında, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce olumlu görev uyuşmazlığı talebinin kabulü ile ilgili Asliye Hukuk Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması yolunda verilen karar nedeniyle, anayasal haklarının ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuru üzerine, Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünce 18.9.2013 tarihinde verilen kararda (Başvuru No: 2013/1586) "…Mahkemenin gerekçesi ve başvurucunun iddiaları incelendiğinde, iddiaların özünün Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından delillerin değerlendirilmesinde ve hukuk kurallarının yorumlanmasında isabet olmadığına ve esas itibariyle yargılamanın sonucuna ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Yargılama, Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından usul şartlarına ve hukuka uygun olarak gerçekleştirilmiş olup, başvurucu derece mahkemelerinde kendi delillerini ve iddialarını sunma fırsatını bulmuş ve bunlar Uyuşmazlık Mahkemesi'nce gereği gibi değerlendirilmiştir… Açıklanan nedenlerle, adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarının kanun yolu şikayeti niteliğinde olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesi kararının bariz bir şekilde keyfilik de içermediği anlaşıldığından, başvurunun, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin 'açıkça dayanaktan yoksun olması' nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir…" gerekçesiyle, davacının başvurusu oybirliğiyle reddedilmiştir. (Resmi Gazete, 30.10.2013, Sayı:28806) Son olarak, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 30.10.2013 tarih ve E.2013/603, K.2013/1503 sayılı kararıyla, imar planındaki kısıtlamalardan kaynaklanan 'hukuki el atmalardan' kaynaklanan tazminat istemli davaların idari yargının görevinde olduğu hüküm altına alınmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan, İzmir 3.İdare Mahkemesince, 18.7.2019 gün ve E:2018/1141 sayı ile yapılan başvurunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 3.İdare Mahkemesince, 18.7.2019 gün ve E:2018/1141 sayı ile yapılan BAŞVURUNUN REDDİNE, 23.12.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN